

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Alaikäisen Oikeudet Tuomioistuinkäsittelyssä](#) > France

Sisällön tuottaja:

Ranska

Alaikäisen oikeudet tuomioistuinkäsittelyssä

Ranska

1. Alaikäisen oikeustoimikelpoisuus

Ranskan lainsäädännön mukaan alle 18-vuotias alaikäinen ei ole oikeustoimikelpoinen. Käyttääkseen oikeuksiaan hän tarvitsee laillisia edustajia, jollaisina useimmiten toimivat hänen vanhempansa. Alaikäiset on otettava mukaan kaikkiin heitä koskeviin ja heihin vaikuttaviin päätöksiin heidän ikänsä ja kypsyytensä mukaisesti.

2. Mahdollisuus mukautettuihin menettelyihin

Alaikäisiä koskevista asioista vastaa erikoistunut henkilöstö, eritoten nuorisotuomioistuimen tuomarit. Nuorisoasioita käsittelevä Ranskan oikeusministeriön osasto (*Direction de la Protection judiciaire de la jeunesse*) ja valtuutetut yhdistykset (*associations habilitées*) voivat toimia väliintulijoina alaikäisiä koskevissa menettelyissä.

Laissa on otettu huomioon, että alaikäisen ja hänen vanhempiensa välille voi syntyä ristiriita. Tällaisessa tapauksessa alaikäisen tilapäiseksi edustajaksi (*administrateur ad hoc*) voidaan nimetä muu ulkopuolinen henkilö.

Rikosasioissa alaikäisellä on oikeus käyttää asianajajaa ilman vanhempiensa erillistä lupaa. Alaikäisellä on oikeus saada maksutonta oikeusapua. Asianajajan katsotaan olevan alaikäisen ensisijainen tiedonlähde, ja hänen tehtävänä on tukea ja suojella alaikäistä. Hän voi pyytää, että käsittely käydään suljetuin ovin ja että alaikäistä kuullaan siten, että hän ei näe epäiltyä, tai että ylimääräiset lääkärintarkastukset korvataan asiakirja-aineiston uudelleentarkastelulla tai että tiettyjä tutkintatoimia (kuten ristikuulustelua) ei suoriteta.

– Jos alaikäinen on epäilty ja hänen oikeuksiaan ei kunnioiteta, menettely ja vangitseminen voidaan peruuttaa. Yli 10-vuotias alaikäinen voidaan siirtää ammattilaisten valvontaan alaikäisille tarkoitettuihin tiloihin.

– Jos alaikäinen on todistajana asiassa, tuomarien ja poliisin on otettava huomioon hänen haavoittuva asemansa. Alle 16-vuotiaiden alaikäisten ei tarvitse vanhoa valaa.

– Alaikäinen uhri saa erityistä suojelua. Lisäksi hän voi vaatia vahingonkorvausta kärsimästään vahingosta nostamalla siviilikanteen menettelyn aikana. Jos tuomittu rikosentekijä ei ole maksukykyinen, uhri voi tilanteen mukaan saada korvausta [rikosten uhrien takuurahastosta](#) (*Fonds de garantie des victimes*), rikosvahinkolautakunnasta (*Commission d'indemnisation des victimes d'infractions, CIVI*) tai rikosten uhrien vahingonkorvausten perinnässä avustavasta palvelusta (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions, SARVI*).

Siviiliasioissa alaikäistä edustaa yleensä hänen laillinen edustajansa. Alaikäiselle nimetään tilapäinen edustaja, jos hänen ja hänen vanhempiensa välillä on eturistiriitoja. Vanhemmillä on 15 päivää aikaa valittaa nimeämispäätöksestä.

Lain mukaan alaikäinen voi toimia itsenäisesti muun muassa etenkin silloin, jos hän on vaarassa jäädä ilman

kouluavustusta tai jos on kyse virallisen asiakirjan laatimisesta vanhemmuuden vahvistamiseksi, täysivaltaiseksi julistamisesta tai ilman huoltajaa olevan ulkomaalaisen alaikäisen kansalaisuuden vahvistamisesta.

3. Säädökset ja toimenpiteet, joilla pyritään vähentämään viiveitä alaikäisiä koskevissa asioissa

Rikosasioissa yleinen syyttäjä voi määrätä, että asia viedään välittömästi nuorisotuomioistuimeen, jotta kuuleminen voidaan järjestää määräajassa, joka on vähintään kymmenen päivää ja enintään kaksi kuukautta. Menettely on mahdollinen vain, jos tosiseikkojen tutkiminen ei ole enää tarpeen ja kyse on tietyistä rikoksista alaikäisen län ja niistä määrättävän rangaistuksen mukaan. Tämän varhaista kuulemistä koskevan menettelyn (*comparution à délai rapproché*) perusteella yleinen syyttäjä voi määrätä kuulemisen järjestämisestä nuorisotuomioistuimessa määräajassa, joka on vähintään yksi ja enintään kolmen kuukautta.

Siviiliasioissa ei ole annettu erityisiä säännöksiä, joiden nojalla voitaisiin nopeuttaa alaikäisiä koskevia ensimmäisen oikeusasteen menettelyjä. Laissa kuitenkin säädetään, että jos nuorisotuomioistuimen antamaan päätökseen on haettu muutosta, asia on käsiteltävä ensi tilassa.

4. Lapsia koskevat erityiset tukimekanismit ja -menettelyt sekä lapsen etu

Lapsen etu on keskeinen näkökohta lapsia koskevissa oikeudenkäyntimenettelyissä. Laissa toistuu usein vaatimus, että tuomarin päätösten keskeisenä perusteena on oltava alaikäisen lapsen etu. Tuomarin on otettava huomioon lapsen perhetilanne ja sosiaalinen ja taloudellinen tilanne sekä hänen mielipiteensä. Ranskassa ei kuitenkaan ole käytössä protokollaa tai sääntelyasiakirjaa, joissa määriteltäisiin lapsen etu.

Rikosasioissa alueelliset viranomaiset ilmoittavat oikeusviranomaiselle, jos alaikäinen on joutunut tai tämän epäillään joutuneen kaltoinkohdeksi. Jos alaikäinen on joutunut seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi, yleisen syyttäjän on välittömästi ilmoitettava siitä nuorisotuomioistuimen tuomarille ja pyydyttävä alaikäisen sijoitusta.

Vaitiolovelvollisuutta ei sovelleta, kun kyse on alaikäisten kaltoinkohtelusta tai riistosta. Alaikäisiin kohdistuviin rikoksiin sovelletaan usein pidempiä vanhentumisaikoja, jotka alkavat kulua vasta kun uhri tulee täysi-ikäiseksi. Alaikäisen vastaajan kuuleminen on järjestettävä suljetuin ovin. Kuulemisen sisällön julkaiseminen on kiellettyä.

Siviiliasioiden osalta nuorisotuomioistuin on toimivaltainen huostaanottoasioissa, jos alaikäinen on vaarassa. Siviililaisissa (*Code civil*) annetaan perhetuomioistuimelle laaja toimivalta valvoa erityisesti sitä, että alaikäisten lasten etuja suojataan.

5. Alaikäisiä koskevien päätösten täytäntöönpano

Rikosasioissa alaikäisen vanhemmat ja asianajaja osallistuvat suoraan toimenpiteiden täytäntöönpanoon. Nuorisotuomioistuimen tuomari tai tutkintatuomari voi määrätä tiettyjä toimenpiteitä tutkintavaiheessa. Nämä ovat 10–18-vuotiaiden osalta lapsen sijoittaminen, ehdonalainen vapaus, vahingon korvaaminen ja päivätoiminta ja 13–18-vuotiaiden osalta tutkintavankeus, tuomioistuimen suorittama valvonta ja sähköisesti valvottu kotiaresti.

Tuomioistuin voi päätöksellään määrätä 10–18-vuotiaan alaikäisen luovuttamisesta perheeseen, vahingon korvaamisesta, ehdonalaisesta tuomiosta, päivätoiminnasta, sijoitustoimenpiteistä tai oikeudellisesta suojelusta. Se voi lisäksi antaa 13–18-vuotiaille alaikäisille nuhteita tai varoituksen tai määrätä sovittelumenettelystä, päivätoiminnasta (joka voi 16–18-vuotiaiden kohdalla tarkoittaa yhdyskuntapalvelua), ehdonalaisesta vapaudesta tai oikeudellisesta suojelusta. Rangaistus voidaan määrätä 10–18-vuotiaalle alaikäiselle. Rangaistus voi olla esimerkiksi kielto mennä tiettyihin paikkoihin tai tavata tiettyjä henkilöitä tai alaikäisen sijoittaminen. Viimeisenä keinona voidaan yli 13-vuotiaalle määrätä vankeusrangaistus (vankilan nuoriso-osastolla tai kasvatuslaitoksessa, jossa on läsnä ammattikasvattajia).

Siviiliasioissa tehtävät vanhempainvastuuta, elatusapua tai vaarassa olevan alaikäisen suojelua koskevat päätökset ovat välittömästi täytäntöönpanokelpoisia. Useimmissa tapauksissa, alaikäisen kypsydestä riippuen, vanhempien on vaadittava tuomion täytäntöönpanoa. Jos alaikäisen ja hänen vanhempiensa välillä on ristiriita ja jos tuomioistuin ei ole vielä antanut asiassa päätöstä (esimerkiksi nimennyt huoltajaa), tilapäinen edustaja

vastaa toimenpiteiden täytäntöönpanosta alaikäisen edun mukaisesti.

6. Adoptio

Adoptiossa on monta vaihetta: adoptioluvan saaminen, yhteyden muodostuminen lapsen ja adoptiovanhemman välillä ja oikeudellinen menettely, jolla vanhemmuussuhde perustetaan. Ranskassa on kahdenlaisia adoptioita: heikko adoptio (oikeudellinen suhde alkuperäisiin vanhempiin säilyy) ja vahva adoptio (vain alle 15-vuotiaiden alaikäisten osalta; alkuperäinen vanhemmuussuhde korvataan adoptiovanhemmuudella).

Kummassakin tapauksessa toimivalta on alioikeudella ja adoptiopäätös voidaan antaa vain, jos se on alaikäisen edun mukaista. Yli 13-vuotiaalta alaikäiseltä tarvitaan hänen suostumuksensa adoptioon.

[Lapsiystävällinen oikeudenkäyttö Ranskassa](#) (749 Kb)

■ Päivitetty viimeksi: 30/07/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.